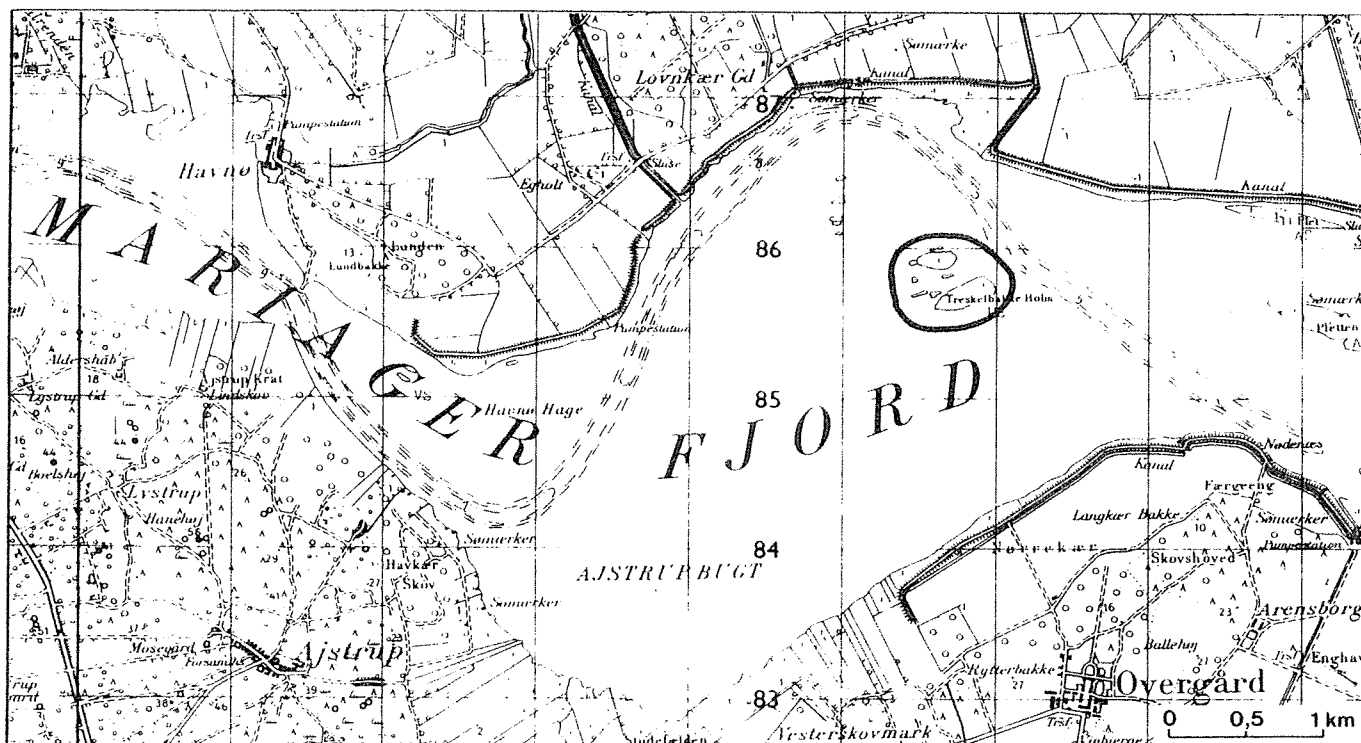

TRESKELBAKKEHOLM

en ø-floraliste med noter

af

Bernt Løjtnant & Erik Wessberg

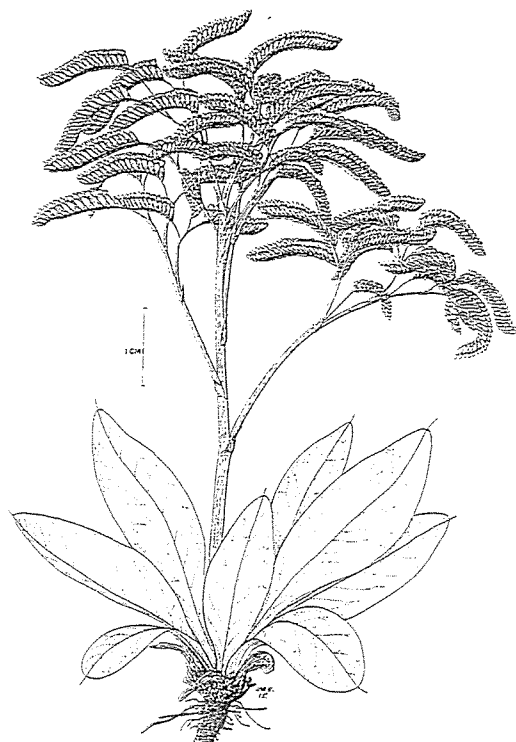
Randers 1983

TRESKELBAKKEHOLM - en ø-floraliste med noter

Treskelbakkeholm med omkringliggende holme udgør et lille system af lave, græsbevoksede, marint dannede småøer i den nordlige del af Ajstrup Bugt, Mariager Fjord, jvf. kortet på forsiden & flyfoto. Øerne udgør i dag et areal på ca. 28 ha., jvf. flyfoto.

Treskelbakkeholm, der er beliggende i Århus amt, er sammen med Lemos Pold (Nordjyllands amt) og de øvrige holme udlagt som vildtreservat i henhold til Landbrugsministeriets bekendtgørelse af 29. marts 1976. Af hensyn til fuglelivet (der bl.a. omfatter ynglende Gråand, Havterne, Fjordterne, Hættemåge, Stormmåge, Sølvmåge, Klyde, Strandskade og Rødben) er der adgangsforsbud til reservatet i perioden 1.april-15.juli.

Fra nordsiden af fjorden er der p.g.a. sejlrenden kun adgangsmulighed til øerne pr. båd. Syd for sejlrenden er vandområdet ganske lavvandet, og det er sædvanligvis muligt at vade ud til øerne fra fjordens sydside på en god halv times tid.

Limonium vulgare
(Tæt blomstret Hindebæger)

Treskelbærkehølm/Lemos Fald.

Det område, der er undersøgt i forbindelse med udarbejdelsen af denne ø-flora, er indrammet med sort.

Foto : Geodætisk Institut 26/4 1981 - ca. 1 : 10.000.

Vegetationsudvikling og naturpleje

Den højeste, østlige del af Treskelbakkeholm har tidligere været afgræsset, og pigtrådshegnet, der omgav det ret store, tidligere græssede område, ses stadig. Brønden er heller ikke helt forfalden endnu.

Eftersom det er flere år siden, at øen har været græsset, er vegetationen gennemgående høj, ikke mindst på de opgivne græsningsarealer. Her dominerer nu Alm. Kvik (*Elytrigia repens*).

Den indførte græsart, Vadegræs (*Spartina anglica*), har spredt sig kraftigt gennem de sidste årtier, og i Uhd Jepsen et al. (1978) anføres det, at Treskelbakkeholm er vokset meget i de senere år, stimuleret af udplantet Vadegræs, sml. kortet på forsiden, der er fra det nyeste GI-kort i 1:25000, og flyfotoet fra 1981 på side 3.

Under eftersommeren står hele den vestlige, laveste del af øen da også nu som een stor bølgende mark af Vadegræs. På sin vis et smukt syn; men levevilkårene for den vilde flora og fauna er ringe hér.

Vadegræsset kan næppe udryddes på og ved Treskelbakkeholm. Genindførelse af græsning vil dog formentlig kunne holde det noget i ave. I det hele taget ville det både af hensyn til floraen og ikke mindst af hensyn til fuglelivet - og ganske specielt med henblik på en optimering af levevilkårene for områdets vadefugle - være ønskeligt, om der igen kunne iværksættes ekstensiv græsning på øen. Denne måtte iøvrigt gerne foretages over et lidt større areal end tidligere. Et græsningstryk med ca. 1,5 ungkreaturer pr. ha. vil sandsynligvis være passende, såfremt græsningen påbegyndes

omkring den 25. juni. Græsningen kunne eventuelt erstattes af et højsommerslæt, helst inden for perioden 15/7-1/8. Høet bør stakkes på stedet og først fjernes efter et par uger. Såfremt det ikke kan afhændes og derfor må brandes, bør alt høet samles eet sted til afbrænding for ikke at om-danne øen til et brandplet-samfund. Den ideelle pleje vil være et højsommerslæt efterfulgt af ekstensiv græsning, jvf. Würtz Jensen & Løjtnant 1982. Bl.a. på grund af øens rela-tivt jævne topografi og de gode tilsejlingsforhold fra fjor-dens nordside, er et maskinel høslæt dog nok mere realis-tisk.

I publikationen : Statusrapport over vildtreservaterne (Uhd Jepsen et al. 1978) anføres der under rubrikkerne :

" Målsætning og eventuelle forslag til driftsplaner " og

" Information " følgende for Treskelbakkeholm-reservatet :

" Opretholdelse af de bedst mulige betingelser for ynglende fugle ved :

- årligt check for rotter og ræve. Ved lavvande og islag er der fri passage til Treskelbakkeholm fra Overgårdsiden,
- effektivt tilsyn,
- maskinel slåning af vegetationen på Treskelbakkeholm burde måske overvejes.

Informationsmateriale udarbejdes og opsættes i foråret 1979."

Under vore ekskursioner så vi kun et enkelt skilt, der fortæller om områdets status. Et enkelt - eller to - yderligere informative skilte ville dog formentlig kunne gøre gavn : gennem sejlrenden er der intens trafik af lystsejlere; området er yndet af sportsfiskere, og endelig er jagten betænkelig intensiv, jvf. Meltofte 1981.

Floraen

Plantesamfundene på Treskelbakkeholm er overalt saltvands-påvirkede. Dette gælder i særlig grad for hele den vestlige, laveste del af øen samt for de småøer mod især NV, der gennem laguner, kanaler, grøfter og småsøer væver sig tæt ind til Treskelbakkeholm.

Den vestligste del af Treskelbakkeholm er helt domineret af Vadegræs (*Spartina anglica*). Stedvis er der dog iblandet en del Spyd-Mælde (*Atriplex latifolia*), og langs bredderne mod fjorden findes - som langs alle øens bredder iøvrigt - foruden Vadegræs også arter som Strand-Annelgræs (*Puccinellia maritima*), Kødet Hindeknæ (*Spergularia marina*), Strand-Trehage (*Triglochin maritima*), Strand-Vejbred (*Plantago maritima*) og Strand-Asters (*Aster tripolium*). På lidt højere bund i *Spartina*-samfundet findes hist og her småbevoksninger domineret af henholdsvis Strand-Annelgræs (*Puccinellia maritima*) og Rød Svingel (*Festuca rubra*) med følgearter som bl.a. Læge-Kokleare (*Cochlearia officinalis*) og Tæt blomstret Hindebæger (*Limonium vulgare*). På de højeste "småøer" i *Spartina*-marken findes iøjnefaldende sølvgrå kloner af Strand-Malurt (*Artemisia maritima*).

Øerne nord for den vestligste del af Treskelbakkeholm bærer en typisk strandengsvegetation med *Puccinellia*, *Triglochin*, *Spergularia*, *Plantago*, *Aster* etc., der kystværts afgrænses af en *Spartina*-domineret bræmme. Ø-systemet, der er uden større højdeforskelle og typiske eve-zoner, overskylles formentlig hyppigt.

Treskelbakkeholms højeste dele findes mod øst, og det er de

centrale dele af øens østende, som tidligere har været afgræsset. Disse arealer bærer nu en kraftig vegetation domineret af Alm. Kvik (*Elytrigia repens*). Denne del af øen overskylles sandsynligvis kun sjældent.

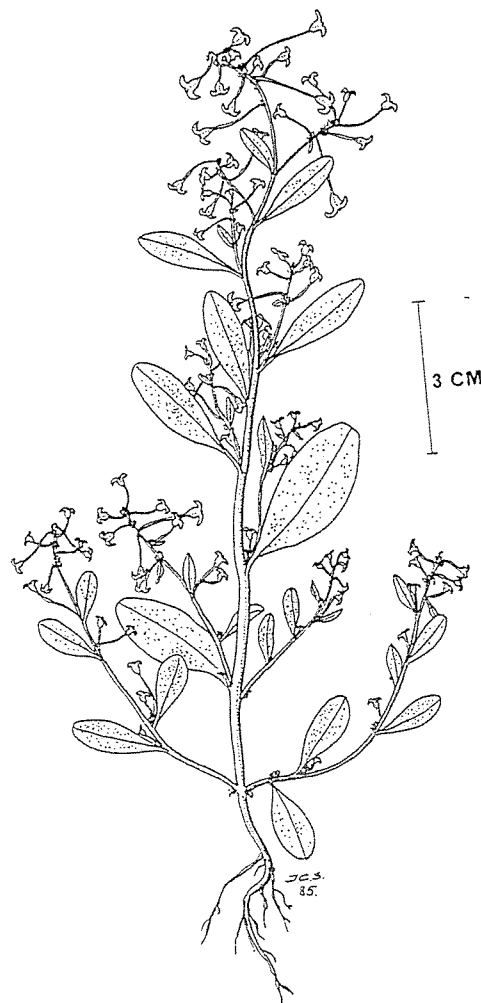
Øens østende afgrænses mod syd af en typisk *Puccinellia*-strandeng, hvor der findes enkelte losystemer samt mange saltpander.

Mod sydøst, øst og især mod nord afgrænses øens østende af eve-volde, der er helt domineret af Strand-Mælde (*Atriplex litoralis*). Mellem de meterhøje Mælder er bunden omtrent nøgen og iøvrigt stærkt guano-præget. Her træffes dog forekomster, omend individfattige, af en længere række enårige pionérarter som bl.a. Enårig Rapgræs (*Poa annua*), Ager-Stedmoderblomst (*Viola arvensis*), Burre-Snerre (*Galium aparine*), Tudse-Siv (*Juncus bufonius*), Snerle-Pileurt (*Polygonum convolvulus*), Vej-Pileurt (*Polygonum aviculare*), Ru Svinemælk (*Sonchus asper*) og Lugtløs Kamille (*Tripleurospermum inodora*) foruden et par halvsjældne anthropochore arter som Rosen-Dueurt (*Epilobium roseum*) og Rank Potentil (*Potentilla recta*).

Mod nord afgrænses eve-volden af en lav erosionsskrænt ned mod fjorden og sejlrenden. Mellem den lave skrænt og vandet findes en smal strandengsbræmme, der bl.a. rummer små bestande af Stilket Kilebæger (*Obione pedunculata*). På nordkysten træffer man stedvis også små og lave forekomster af Tagrør (*Phragmites australe*); egentlig strandrørsump findes ingen steder på øen.

Et område af meget stor botanisk betydning

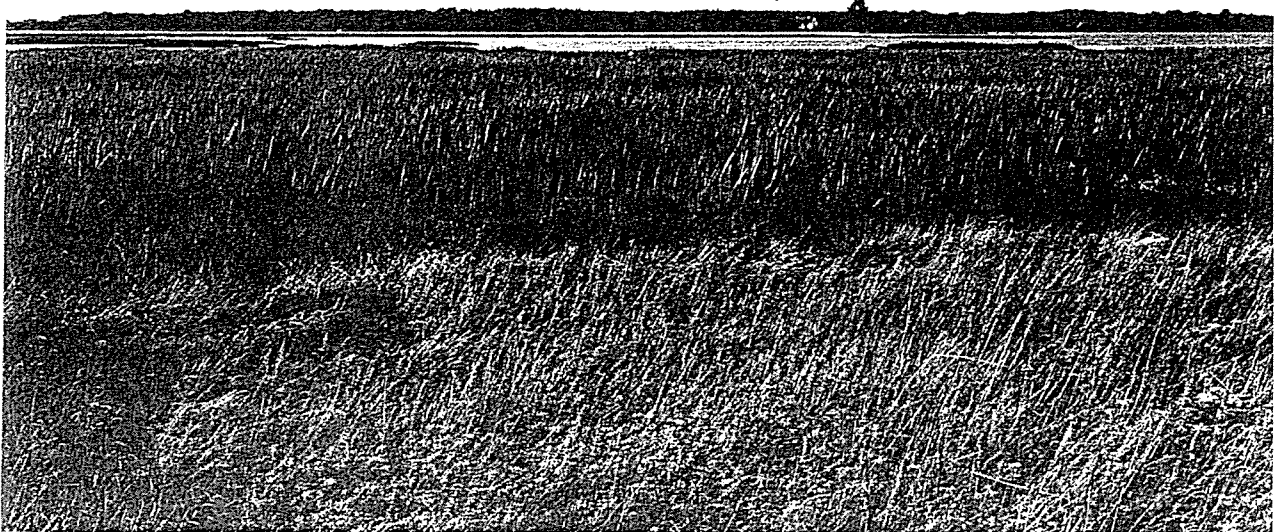
Som på andre marint dannede småøer er floraen ikke rig på Treskelbakkeholm. Over en trediedel af arterne udgøres endog af een- og toårige "ukrudtsarter", hvis forekomst er betinget af den urolige og stærkt næringsrige bund på everne mod nordøst og øst. Det må dog ikke glemmes, at vi netop på ever har et af de meget få naturlige voksesteder for en række af disse planter. Derfor, og på grund af områdets relative uforstyrrethed i det hele taget, er Treskelbakkeholm et væsentligt botanisk interesseområde. Hertil kommer, at øen rummer forekomster af de fleste typiske strandengsplanter, herunder temmelig sjældne arter som Stilket Kilebæger (*Obione pedunculata*) og Tæt blomstret Hindebæger (*Limonium vulgare*). Følger man Gravesen (1981), må Treskelbakkeholm klassificeres som et område af "meget stor botanisk betydning". Ornitologisk/vildtbiologisk er området tilsvarende af "største betydning", jvf. Løjtnant 1983a, 1983b.

Obione pedunculata
(Stilket Kilebæger)

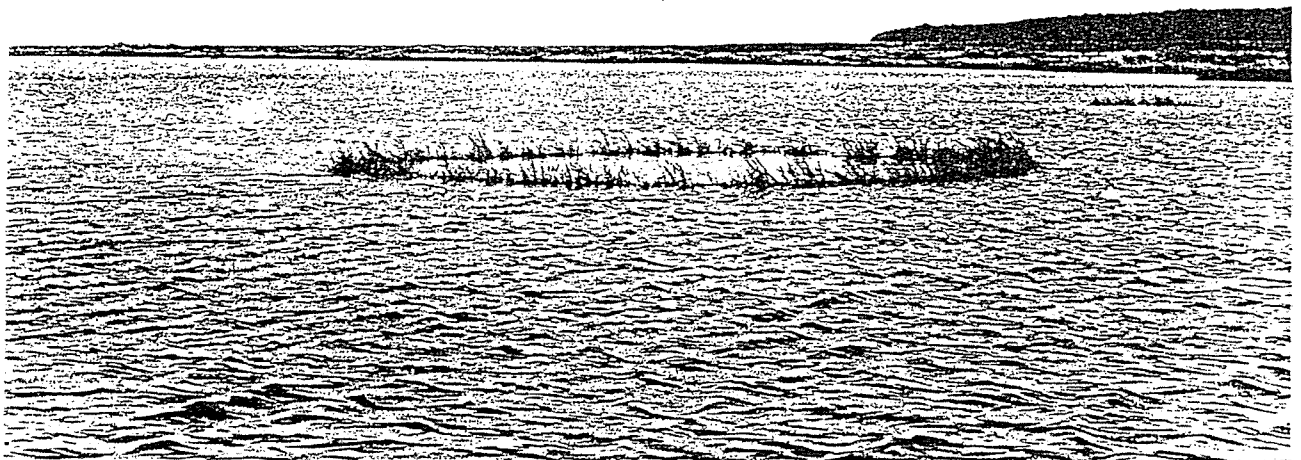
Treskelbakkeholms nordvestende. Fotoretning : vest-nordvest.
Foto : B.L., 23/9 1982.

Treskelbakkeholms nordvestende. Fotoretning : nord-nordvest.
Foto : B.L., 23/9 1982.

Den centrale, østlige del af Treskelbakkeholm. I middelgrunden ses den gamle kreaturindhegning. Til højre i baggrunden skimtes Overgård. Fotoretning : syd-sydvest. Foto : B.L., 23/9 1982.

Spartina-ø tæt ved Overgård-kysten s.f. Treskelbakkeholm. Fotoretning : sydvest. Foto : B.L., 23/9 1982.

Floraliste for Treskelbakkeholm

Os bekendt er der ikke tidligere foretaget optegnelser vedrørende floraen på Treskelbakkeholm - akkurat som det gælder for de fleste andre små (og mange større) øer.

Det er kun de arter, som vi har fundet under vore ekskursioner til Treskelbakkeholm den 23/9 1982, 25/5 1983 og 23/7 1983, der er opført i den nedenstående liste.

De undersøgte områder er indtegnet på flyfotoet side 3

Artemisia maritima (Strand-Malurt) - Hist og her

Aster tripolium (Strand-Asters) - M. alm.

Atriplex latifolia (Spyd-Mælde) - M. alm.

- *litoralis* (Strand-Mælde) - M. alm.

Chamaenerion angustifolium (Gederams) - Fåtalig mod NØ i
eve-zonen

Cirsium arvense (Ager-Tidsel) - Fåtalig mod NØ i *Elytrigia*
repens-samfund

- *vulgare* (Horse-Tidsel) - Hist og her

Cochlearia officinalis (Læge-Kokleare) - Alm.

Elytrigia repens (Alm. Kvik) - M. alm.

Epilobium roseum (Rosen-Dueurt) - Kun set mod øst i lo

Festuca rubra (Rød Svingel) - Hist og her

- Galeopsis bifida (Skov-Hanekro) - Alm., især i eve-zonen
- Galium aparine (Burre-Snerre) - Fåttallig mod NØ i eve-zonen
- Glaux maritima (Sandkryb) - Alm.
- Hypochoeris radicata (Alm. Kongepen) - Fåttallig mod øst i
Elytrigia repens-samfund
- Juncus bufonius (Tudse-Siv) - Kun set mod sydøst i lo
- gerardi (Harril) - Fåttallig mod vest i strandeng
- Limonium vulgare (Tæt blomstret Hindebæger) - Alm.
- Obione pedunculata (Stilket Kilebæger) - Fåttallig mod NØ
i strandeng
- Phragmites australis (Tagrør) - Hist og her
- Plantago maritima (Strand-Vejbred) - M. alm.
- Poa annua (Enårig Rapgræs) - Fåttallig mod NØ i eve-zonen
- Polygonum aviculare ssp. aequale (Småbladet Vej-Pileurt) -
Fåttallig mod NØ i eve-zonen
- - ssp. aviculare (Alm. Vej-Pileurt) -
Fåttallig mod NØ i eve-zonen
- convolvulus (Snerle-Pileurt) - Fåttallig mod øst i
eve-zonen
- persicaria (Fersken-Pileurt) - Fåttallig mod SØ i
Elytrigia repens-samfund
- Potamogeton pectinatus (Børstebledet Vandaks) - Fåttallig i
lagune mod vest
- Potentilla recta (Rank Potentil) - Fåttallig mod NØ i eve-zonen

Puccinellia maritima (Strand-Annelgræs) - Alm.

Rumex crispus (Kruset Skræppe) - Alm. mod øst i eve-zonen

- *longifolius* (By-Skræppe) - Kun set mod øst i eve-zonen

- - x *obtusifolius* - Kun set mod øst i eve-zonen

- *obtusifolius* (Butbladet Skræppe) - Kun set mod øst i
eve-zonen

Ruppia maritima (Alm. Havgræs) - Alm.

Salicornia dolichostachya cf. ssp. *strictissima* (Vade-Salturt)
Alm.

- *europaea* s. str. (Alm. Salturt) - Alm.

Senecio sylvaticus (Skov-Brandbæger) - Alm. mod øst i eve-zonen

Sonchus arvensis (Ager-Svinemælk) - Alm. mod NØ i **Elytrigia**
repens-samfund

- *asper* (Ru Svinemælk) - Fåtalig mod øst i **Elytrigia**
repens-samfund

Spartina anglica (Vadegræs) - M. alm., især mod vest

Spergularia marina (Kødet Hindeknæ) - Alm.

- *media* (Vingefrøet Hindeknæ) - Alm.

Stellaria media (Alm. Fuglegræs) - Fåtalig mod NØ i eve-zonen

Suaeda maritima (Strandgåsefod) - M. alm.

Triglochin maritimum (Strand-Trehage) - M. alm.

Tripleurospermum inodorum (Lugtles Kamille) - Hist og her

Meltofte, H., 1981 : Danske rasteplasser for
vadefugle. - København.

Uhd Jepsen, P., Ebdrup, J., Ejlersen, F. &
A. Walther Hansen, 1978 : Statusrapport
over vildtreservaterne. - Rønde .

Würtz Jensen, M. & B. Løjtnant, 1982 : Strand-
enge i Århus amt. Fredningsplanlægning i
Århus amt 2.3. - Århus .

Tak

Universitetslektor Alfred Hansen og ornitolog
John R. Rasmussen takkes for god hjælp. Tegning-
erne er velvilligst stillet til rådighed af
Jens Chr. Schou. En særlig tak skal rettes til
Landbrugsministeriets Vildtforvaltning v. reser-
vatinspektør Palle Uhd Jepsen for tilladelsen
til, at vi måtte foretage feltbotaniske under-
søgelser på Treskelbakkeholm.

Bernt Løjtnant
Ramshøjvej 21
Haslund
8900 Randers

Erik Wessberg
Sandagervej 13
Assentoft
8900 Randers